

K R O N I E K " I K M A A K A L L E S W A T B E S T A A T L O S "



Le Songe d'une Nuit d'Été (Théâtre National de Chaillot)
Foto Georges Méran

om dat aan te geven). Een ander euvel binnen het jongere Franse theater is een schrijnend gebrek aan een dramaturgische begeleiding van het creatieproces. Een rijke en dramatisch interessante tekst als *Rencontre* van de Hongaarse auteur Peter Nadas wordt bijvoorbeeld op een schrijnende manier kapot geregisseerd door Alain Timar. Zijn opgelegde speelstijl staat haaks op de inhoud van de tekst, zijn decor blokkeert die inhoud al op voorhand, voor het stuk essentiële scènes zijn weggesneden: evenveel aanduidingen om dat gebrek aan dramaturgisch inzicht aan te geven.

Een ander voorbeeld was de productie *Un Prénom d'Archiduc*, een tekstcompilatie uit het werk van Charles-Ferdinand Ramuz met als resultaat een soort getheatraliseerde biografie van de auteur Ramuz. Door zijn structuur alleen al loopt het stuk met de ogen open in de valkuil van de voorspelbaarheid: twee acteurs - een man (Ramuz) en een vrouw voor alle andere personages - spelen een opeenstapeling van zeer korte scènes uit het leven van Ramuz, de evidentste eerst (Ramuz als student, Ramuz ontmoet zijn vrouw, de eerste tekst, het eerste contact met de uitgever, enzovoort). Aan het personage van de auteur wordt op deze manier niets toegevoegd wat we al niet lang wisten. Bij de nevenpersonages kan er van enige opbouw al evenmin sprake zijn door de snelle wisseling van de opeenvolgende korte scènes. Regisseur Michel Soutter plakt die dan wel netjes naast elkaar, zorgt telkens voor een keurige mise en scène, maar het geheel blijft vrijblijvend structuurloos theater.

Wie op zijn aparte manier wel een structuur wist in te bouwen in zijn spektakel, was de jonge Franse choreograaf Philippe Decoufflé die zijn

nieuwste productie *Triton* creëerde in Avignon. Decoufflé wou oorspronkelijk clown worden, houdt nog steeds van de mengvormen zoals die in het circus bestaan en koos dan ook de opbouw van een circusavond als basisstructuur voor *Triton*. Binnen een dergelijke losse structuur ondersteund door een parallel ontwikkeld decor (een circusarena) kan de fantasie van Decoufflé in beeld en beweging optimaal functioneren.

Belangrijk daarbij is toch de nadruk te leggen op het groepsverband waarbinnen Decoufflé creëert, waarbij een essentiële plaats is weggelegd voor kostuumontwerper Philippe Guillotel. Zijn fantasierijke kostuums bepalen in belangrijke mate mee het bewegingsvocabularium van de dansers en bepalen door hun opvallend karakter mee de sfeer van de voorstelling. Het werk van Decoufflé is dan ook in eerste instantie zeer beeldrijk, resultaat van een ongebreidelde fantasie die trouwens na de première niet afgesneden wordt. *Triton* kan blijven evolueren binnen de losse circusstructuur waarvoor geopteerd werd. Decoufflé houdt in ieder geval nog een reeks kostumes en ideeën in petto om routine en verveling te voorkomen, want het maken van levende kunst staat bij Decoufflé voorop.

Een balans opmaken van het Festival d'Avignon 44e editie moet genuanceerd gebeuren: de grote spektakels Molière en Shakespeare door Vincent en Savary voldeden; het nieuwe Frans theater ontgoochelde eerder; de hedendaagse dans bevestigde haar slagkracht en inventiviteit. Verder was er de belangrijke introductie van authentieke vormen van Aziatische podiumkunsten binnen het grote *Ramayana*-project met eenvoudige, maar eerlijke verhalen geïnspireerd op het 24.000 verzen lange *Ramayana*-epos. Alles

samen leveren de verschillende genres die getoond werden (dans-opera uit Java; masker-theater uit Bali; marionettentheater en dans uit India; klassiekballet uit Thailand; of schaduwspel uit Maleisië) misschien wel een representatief beeld op van de grote verscheidenheid aan op de *Ramayana* geïnspireerde podiumkunsten, maar in zijn globaliteit blijven deze Aziatische kunstvormen met hun eigen tradities en codes voor ons toch vrij hermetisch.

Het meest inspirerende moment tijdens het festival vormde voor mij de tentoonstelling rond René Char waarin relaties worden gelegd tussen de poëzie van Char en de wereld van de plastische kunst waarmee hij nauwe contacten onderhield zoals Braque, Picasso, Miro, Giacometti, en vele anderen. Dat René Char, die twee jaar geleden overleed, in het kader van het Festival d'Avignon aan bod komt, heeft te maken met de oorsprong van het festival zelf: het was namelijk René Char die in 1947 Jean Vilar vroeg om in de rand van een grote tentoonstelling van hedendaagse kunst in het Palais des Papes,

ook theatervoorstellingen te verzorgen in Avignon... het begin van wat uitgegroeid is tot het meest prestigieuze theaterfestival ter wereld.

René Char was dus een man die sporen naliet. Een centraal citaat binnen de tentoonstelling was trouwens: "Un poète doit laisser des traces de son passage, non des preuves. Seuls les traces font rêver." Een stelling die niet alleen valabel is voor zijn poëzie, maar waar ook veel hedendaagse theatermakers beter zouden van worden, inclusief het voorbije Festival d'Avignon.

Alex Mallems

Les Fourberies de Scapin door het Théâtre des Amandiers-Nanterre komt van 29 november tot en met 9 december 1990 naar het Brusselse Théâtre National; *Le Songe d'une Nuit d'Été* loopt vanaf 8 november tot het einde van het jaar in het Parijse Palais de Chaillot; *Triton* van Philippe Decoufflé en zijn DCA is mee te maken in de Singel van 7 tot en met 10 februari 1991.

Kleine rechtzetting 1

Geachte redactie,

Met veel interesse heb ik in *Etcetera* 29 op blz 57-58 het verslag van P. Arias gelezen over het *Eerste Festival van de Europese Theaterconventie, Saint Etienne*. De auteur besluit zijn artikel met de zin "De enige aangekondigde Vlaamse spreker, Toon Brouwers (als redactiechef van *De Scène*) stuurde zijn kat."

Deze informatie is niet juist en klinkt ook een beetje tendentieus. Vooreerst was ik op de colloquia die dit festival omkaderden helemaal niet als spreker gevraagd. Ik was, naar ik vermoed, net zoals collega P. Arias, enkel uitgenodigd om het festival en zijn nevenactiviteiten bij te wonen. (Overigens was er mij mondeling meegedeeld, dat Prof. Carlos Tindemans uitgenodigd was om een referaat te houden...)

Verder stuurde ik niet 'mijn kat', maar was ik helaas vrij ernstig ziek. Ik heb de organisatoren tijdig telefonisch verwittigd dat ik verhinderd was, en heb nog voorgesteld een vrouwelijke collega in mijn plaats naar het festival (en het bewuste colloquium) af te vaardigen. Dit werd echter niet aanvaard, omdat de uitnodigingen 'persoonlijk' waren.

Om zijn verslag met een ironische noot af te sluiten had collega P. Arias beter geschreven dat "de zieke Toon Brouwers een poes wilde sturen, maar dat ze van de organisatoren niet binnen mocht." Dank voor het publiceren van deze kleine rechtzetting, en collegiale groeten,

Toon Brouwers

Kleine rechtzetting 2

De foto van Elvis Peeters bij de tekst *Het uur van de aap*, pagina 46 werd gemaakt door Dirk Hermans.

Het uur van de aap werd in een regie van Mark Wijns geproduceerd door de Monty en ging er ook in première op 9 mei 1990.